

Livskraften manglede

Det var vitaliteten, den var gal med, da flere majsmarker med sorten Adept ikke spirede ordentligt frem i foråret. Det fremgår af en række spiretests, som Plantedirektoratet har gennemført for Landscentret. I koldtesten udviklede kun 14 procent af frøene sig til kraftige kimplanter. I en nyudviklet økologisk koldtest var resultatet endnu ringere. Her var der kun otte procent kraftige kimplanter. Koldtest er en metode til at bestemme vitalitet under ikke-optimale spireforhold. Den økologiske koldtest foregår i bakker med økologisk jord.

EU godkender genmajs

En majsart med indbygget resistens mod visse insekter er netop blevet godkendt af EU-Kommissionen. Sorten er søgt godkendt af Syngenta, og godkendelsen gælder anvendelse i såvel foder som levnedsmidler.

Luk gardinerne

Den bedste måde at bruge gardiner i kvægstalde på denne årstid er at lukke dem næsten helt til og kun lade 30 cm stå åben. De lukkede gardiner hæver temperaturen i stalden, og sprækken skaber ventilation, så luften skiftes ud. Anbefalingen kommer fra den nordjyske kvægrådgiver Kristina Jensen i tidsskriftet Kvæg, og den skulle sikre mod fugt i stald og sengebåse.

Brug noget mere grovfoder

Konsulenter og producenter gør reklame for mere grovfoder til høns på ny film.

Tekst: Karen Munk Nielsen
Foto: Morten Telling

De myldrer frem i tusindvis, kagler, skraber og flokkes om manden med trillebøren eller strømaskinen, der dryser ensilage ud. Godt ser det ud, når økologiske høns får grovfoder, for det er en populær spise. Spørgsmålet er, om grovfoderet er lige så populært hos deres ejere. Det er det næppe alle steder, men når man nu skal give det, kan man lige så godt få noget ud af det, som Jan Volmar siger på en ny DVD om grovfoder til høns. Han er en af fire producenter, der optræder på film for at gøre reklame for alt det gode, grovfoder gør for hønsene.

Filmen, der netop er sendt ud til alle økologiske fjerkræproducenter, er et af de håndgribelige resultater af projektet 'Bedre udnyttelse af grovfoder i æg- og fjerkræproduktionen'.

- Den største udfordring med grovfoder er at overbevise producenterne om at bruge mere af det, lyder det fra konsulent Niels Finn Johansen.

Sænker pH

Han leverer de mere hårde fakta om grovfoderets indvirkning på hønerne. Blandt andet, at det sænker pH i tarmen med 0,5.

- Det lyder måske ikke af meget, men det kan lige netop være det, der skal til for at coli- og salmonellabakterier ikke kan leve, forklarer han.

Et andet faktum er, at hønerne får en god mæthedsfornemmelse, og at kråsen

får noget at arbejde med. Kråsen er da også dobbelt så stor hos høner, der æder meget grovfoder som hos dem, der får fuldfoder.

Høj- eller lavteknologi

De fire producenter bruger formentlig mere grovfoder end de fleste. Det skyldes, at de bevidst satser på det enten - som de tre har gjort - har investeret i dyrt udstyr, der automatisk udfodrer ensilage flere gange om dagen, eller som Jens Otto Rasmussen i Stenløse, blot synes, at det er det rigtige at gøre. For hans vedkommende består grovfoderet til 3.000 høns af affaldsgrøntsager fra gårdens marker og butik. Den teknologiske løsning udgøres her af en trillebør.

Jens Otto Rasmussen fortæller, at deres grovfoder er meget forskelligartet, og at der er stor forskel på hvor godt, hønerne kan lide det. Det er som regel en blandede bunke. Nogle gange med store kålhoveder i men også kasseret dild fra butikken.

- Jeg kan godt lide, at hønerne har noget at hakke i. Det er mest naturligt for dem. Vi bruger da også ensilage, men det er kun et supplement, når der ikke er grøntsager nok, lyder hans kommentar til spørgsmålet om automatisering og snittet grovfoder.

60 g om dagen

De tre producenter, der har etableret automatisk udfodring med hængebane, vurderer, at hønerne æder op til 60 g grovfoder dagligt. Det er meget for en høne, og det kan kun lade sig gøre, fordi hængebanen lægger små portioner af flere gange i løbet af dagen. Grovfoderet erstatter kun i mindre grad det energirige æglægningsfoder,

Hønsene ved på klokkeslæt, hvornår vognen kører, og det er værd at holde sig til.

og man behøver derfor ikke være bange for, at hønerne ikke får energi nok til at lægge æg, konstaterer projektleder Carsten Markussen, Økologisk Landsforening.

- Nej, det er en myte. Det viser resultaterne ude i besætningerne. Vi havde håbet, at vi kunne levere nogle flotte produktionstal her i projektet, men desværre har

der lige netop i år været store problemer i mange økologiske besætninger, så det kan vi ikke. Det har dog ikke noget med grovfoder at gøre.

Interessant protein i hamp

I 2011 skal den sidste rest af konventionelt foder være ude af de økologiske foderblandinger. Det stiller producenter og foderstofvirksomheder over for en udfordring, idet kartoffelprotein koncentrat da ikke længere kan give et tiltrængt tilskud til aminosyreforsyningen.

Vejen mod 100 procent økologisk fodring er brolagt med udfordringer, og mange mere eller mindre utraditionelle fodermidler er blevet analyseret i jagten på methionin og andre nødvendige

aminosyrer i rette forhold. Ærter, raps og lupin opfylder kun delvist behovet.

Landscentret i Skejby har senest haft hamp under lupen, og resultatet er positivt. Hamps proteinindhold og aminosyreprofil ser lovende ud, fortæller svinekonsulent Tove Serup, Landscentret Økologi. Indholdet af methionin er på højde med toasted sojabønne, hvilket er bemærkelsesværdigt, og presses olien af frøene, opkoncentreres aminosyrerne yderligere. Hamp er en interessant

afgrøde også til human ernæring, og en kombineret olie- og foderproduktion er derfor en oplagt mulighed.

Det er muligt at dyrke hamp i Danmark. Det forudsætter dog tilladelse af Plantedirektoratet. Udfordringerne er et sent modningstidspunkt, og at hamp er noget spildsom. Til gengæld er det en afgrøde, der passer godt til økologisk dyrkning, fordi der kun er få sygdomme og skadedyr, der angriber den.

kmn@okologi.dk

Aminosyrer i hamp

Hamp indeholder lige så meget methionin som sojabønner og er derfor en interessant råvare til svinefoder. Værdierne for hamp er fra en aktuel analyse, tallene for soja er fra InfoSvin.

Indhold, g/kg	Hamp	Sojabønne
Råprotein	227	372
Lysin	7,8	22,6
Methionin	4,9	4,9
Cystin	3,5	5,2
Treonin	7,3	14,3
Leucin	28,5	13,8

Kilde: Landscentret Økologi

Dansk soja nærmer sig

Dyrkningen af dansk soja rykker støt og roligt nærmere og dermed bliver det også aktuelt at vurdere, om der er økonomi i økologisk sojadyrkning.

Landscentret Økologi har regnet på indtægter og udgifter ved en sådan. Da der endnu ikke finder en egentlig sojaproduktion sted, er der heller ikke en prisdannelse, og budgetkalkulen er derfor teoretisk. Landscentret vurderer, at der med et udbytte på omkring to ton pr. hektar næppe vil være økonomi i en salgsafgrøde til foder. Der er imidlertid et voksende marked for sojamælk, og det vil formentlig være konsummarkedet, der i første omgang kan bære omkostningerne.

For dyrt til foder

I kalkulen er der sat en fiktiv salgspris på 5 kr./kg. Dækningsbidraget ved denne salgspris er 7.350 kr. og 4.550 kr. efter maskin- og arbejdsomkostninger. Den største enkeltpost i regnskabet er udsæd, der koster 2.150 kr./ha. Der indgår to radrensninger i markbehandlingerne.

Når produktion til foder næppe er rentabel, skyldes det blandt andet, at der følger omkostninger til varmebehandling med, i hvert fald hvis sojabønnerne skal anvendes til enmavede dyr. Drøvtyggere kan derimod omsætte sojabønnerne rå.

I lyset af de usikre dyrknings- og prisforhold anbefaler Landscentret ikke at dyrke mere, end man har råd til at miste.

kmn@okologi.dk

Dækningsbidrag i sojabønne

Landscentret Økologi har udarbejdet en budgetkalkule for økologisk sojabønne. Salgsprisen er fiktivt sat til 5 kr./kg.

Udbytte, 1750 kg	8.750
Tilskud kr.	750
Udsæd kr.	-2.150
DB kr.	7.350
Arb./mask.omk.	-2.800
DB 2 kr.	4.550

Kilde: Landbrugsinfo